

Itziar Alkorta
Idiakez

'Eleria' aldizkariko idazkaria

'Eleria', Euskalerriko Legelarien Aldizkaria

■ Joan den urtearen azken apur-
rrek aldizkari berri bat ekarri zi-
guten, agi denean, Olentzerok
utzitako guztiaren artean askori
oharkabea pasa zitzaiona. *Eleria*
egiten dugunok, oraingoan, aldiz-
kariaren bigarren numeroa labea
sartu aurretik, gure nondik no-
rakoen azalpen lasaia bat ema-
teko parada hartu nahi izan dugu.

Hortara jarrita, gure auziak
ulertarazteko, zuzenbidearen
historian euskarak izan duen pre-
sentiari buruz zertxobait esatea
beste erremediorik ez dago, euskal
zuzenbide historikoak ez baitu
euskarazko tradizio idatzirik eza-
gutu, ez behintzat, guganaino
heldu denik. Izan ere, ohiturazko
zuzenbidea idatziz jaso zenean,
Behe Ertaroan, gaztelera erabili
zen konpilazio hizkuntza (har-
daitezke horren adierazgarri: Na-
farroako Foru Generala XIII. men-
dearen erdialdera jaso zena, zein
Bizkaiko Foru Zaharra, 1452koa).
Ordea, gaztelera egonagatik ere,
Bizkaiko Foru Zaharrean, euska-
raz gorde ziren zenbait erakunde-
ren izenak (*bide-zorra*, *hilburuko*
testamentua eta beste bakarren
bat). Pentsa litekeena da beraz,
garaiko hizkuntza biziak izango
zuela halako paremiologia abera-
tsik ohitura eta usuario juridikoak
adierazteko. Ikuspuntu historiko
honi gagozkiola, azpimarratu be-
har da Europa kontinentaleko he-
rrietan, zuzenbideak eta hizkera
juridikoak guganaino heldu den
homogeneotasun bat badutela.
Horren arrazoiak, Goi Ertarotik ha-
si eta hurrengo sei mendeetan
zehar, sistema juridiko kontinen-
taletara zabaldu zen zuzenbide
erromatarra dugu. Denbora luzez
zuzenbide erudito horren kon-
zeptuak landuko dira kontinen-
teko unibertsitate sortu berrietan.
Eta, zuzenbide-sistema berean oi-
narritzen zen hizkera juridiko
amankomun hark, azkeneko,
hizkuntza autoktonoetako hizkera
juridikoaren zokoratzea ekarri
zuen, euskarari jazo zitzaionez.

Harrezkeroz, Errepublikak garaiko
Eusko Jaurlaritzaren Aldizkari Ofi-
ziala urtebete pasatxo euskaraz eta
gaztelera kaleratu izanak utzitako
hondarrak, eta noizean behin ager-
tzen diren banakako dokumentu ba-
tzuk salbu, euskara (idatzia bederen)
eta zuzenbidea elkarrengandik apar-
te ibili dira.

Azken hoge urteotan, hizkuntza-
ren zabalkunde —eta normalkun-
tza— uhinaren eraginez, ekin zaio
mundu juridikoaren hizkera berezia
euskalduntzeari. Zuzenbidearen
jarduna euskaratzeko denboraldi ho-
rretan egin direnak aztertze-
ko orduan ezin ahanzi genezake ordea,
euskara idatziaren aipatutako tradi-
zio juridiko falta. Kontu eginik, tra-
dizioak eta konbentzioek hizkera

juridiko guztietan duten pisua, eta hutsa-
ren hurrengo corpus terminologiko batetik
abiatu behar izan dela, hizkuntzari eskatu
diogun ahalegina ez da txikia izan. Atse-
denik gabe (eta zenbaitetan baita gupida-
rik gabe ere) erditu arazi dizkiogu termino
eta esamoldeak, izen eta forma berriak.

Euskalduntze-prozesu horretan parte
hartu duten agente, bitarteko eta helbu-
ruez luze mintza badaiteke ere, helburuen
kapituluan, esan dezagun, gutxienez, de-
nak bat gentozkeela gure azken zioa zein
den: zuzenbideak (zentzurik zabalenean,
hura elikatzen duten iturriak barne har-
turik, legeile eskudunetik hasi zuzenbi-
deko eskolak jasotzen hasi berri zaigun
azken ikasle gazteraino) gizarteari eskeini
beharreko zerbitzua euskaraz (beste erda-
retan egiten den bezain ondo) eskaintzea.

Dudarik ez da, gure artean ere, hortara
nola iritsi behar den planteatzeko orduan,
buru hainbat aburu baditugula. Nolanahi
ere, bota dezagun, prozesuaren ajeetan
larriena, nere aburuz, zerbait egin dugu-
non arteko koordinazio faltarena izan da.
Esan gabe doa, badirela zenbait instantzia
justizia administrazioa (zentzurik hertsie-
nean) euskalduntzeko bitartekoak (ala bo-
rondatea, batek daki!) jartzeko orduan
abuliak jota ibili direnak.

Gabeziak gabezia, egin den guztiaren
artean, arreta berezia merezi du, gure us-
tetan, Eusko Ikaskuntzatik egindako aha-
leginak. Urte bi dira, bertan bildutako
jurista euskaldun eskukada batek, zuzen-
bidea euskaraz lantzeak eskatzen zituen
bitartekoei buruzko gogoeta saioa egin ge-
nuela. Beste batzuen artean, zuzenbidea-

ren gaineko ikerketa (hala esaten
diogu guk ordenamendu juridi-
koaren azterketari) euskaraz nola
sustatu eta nola bideratu zen
kezkutzen gintuen kontua. Izan
ere, eremu juridikoaren euskal-
duntze bidean, itzulpenez gain
(itzultze-lana, zuzenean nahiz
zeharka bada ere, izan baita fun-
tsean gure orainarteko zeregina),
kalitatezko sortze-lana ere eus-
karaz egin ahal izatea baitzen
hurrengo pausoa. Arestirarteko
euskal aldizkari juridikoak ordea,
elebakarrak izan dira guztiak, bat
izan ezik: *Herri Arduralaritzaren*
Euskal Aldizkaria, zeinean ale ba-
koitzeko euskarazko artikulua bat
agertzen baitzen. Kalitatezko al-
dizkako argitarapen sendo batek,
ordea, euskaraz landutako gaiez
soilik osatua, bideragarri izateko,
masa kritiko bat eskatzen zuen.
Jurista euskaldunen kopurua,
berriz, hazten ari delarik ere,
oraindik urria da (Euskal Herriko
Unibertsitatek 60 zuzenbide-ira-
kasle inguru ditu eskolak euska-
raz ematen dituztenak, eta Deus-
tuko Unibertsitatea, berriaz, 15
bat). Zuhurtiaz jokatu beharra
zegoen, egitasmoak hasera-hase-
ratik porrot egin ez zezan.

Beharrezkotzat jotzen genuen
hargatik, barreiatuak zeuden ju-
rista euskaldunei kohesio-tresna
bat ematea. Bestela esanda, ko-
munitate zientifikoaren kon-
tzentziak pizteko balio zezakeen
publikazio-gune bat sortzea. *Eus-
kal Juristen Aldizkari* hori gau-
zatzeke orduan erabakigarria zela
iruditu zitzaigun itzal handiko
jurista euskaldunen taldea bil-
tzea, Euskal Herri osoko iharduera
juridikoaren guneak behar beza-
lako aniztasunez ordezkatuko zi-
tuena, eta, aldi berean, argitara
eman beharreko lanen kalitatea-
ren araberako hautaketa zorrotza
egiteko gai izango zena. Horiek
guztiak gogoan, utzi genuen zu-
zendaritza Josu Erkorekaren es-
ku, eta, erredakzio batzordera,
berriz, etorburu aintzeko juristak eka-
rri.

Lehen alerako, hamabi kolaborazio
lan aukeratu ziren, zuzenbidearen alor
desberdinak jorratzen zituztenak, eta
goi-mailako ikerketaz gain, irakurlego
zabalago bati zuzendutako lanak ere
eman ziren argitara. Horretaz gain,
euskara juridikoari eta zuzenbide hiz-
kuntzari buruzko sailak sortu genituen
eta, aldizkaria ahalik eta eduki erakar-
garrienez hornitu: elkarriketak, azken
argitarapenei buruzko berriak, ihar-
dunaldiak eta beste.

Nekeon emaitza, Eusko Ikaskuntza-
ren laguntzari eskerrak, kalean da.
Eleria-ren hemendik aurrerakoak ju-
rista euskaldunen harrerak eta parte-
hartzak erabakiko ditu, noski. ■

